

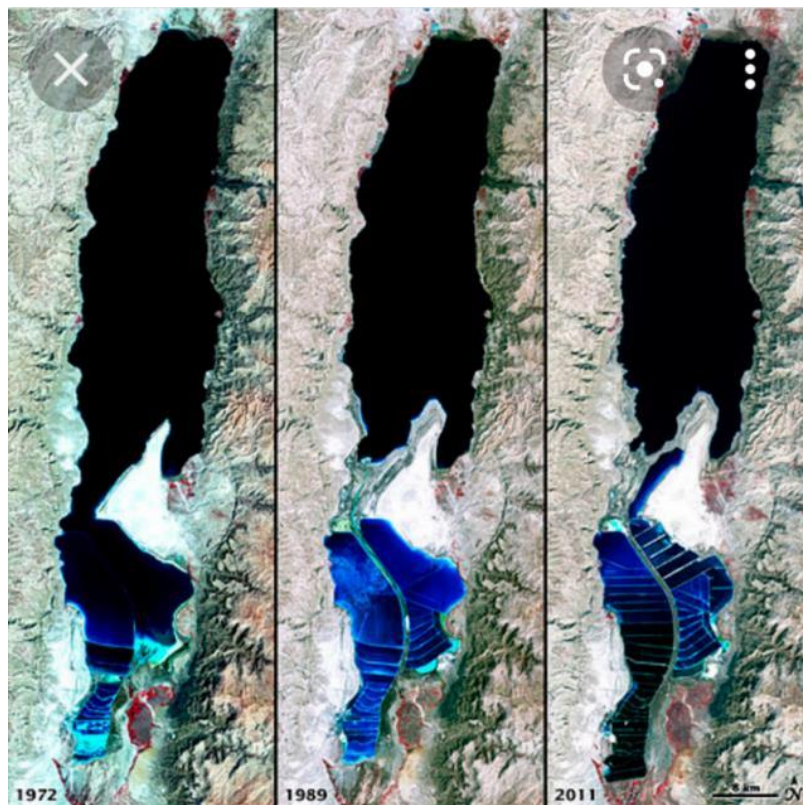
"נתיב בים המלח"

המבוא של הפתיחה.

אחרי שסיימתי בהצלחה את "שביל בים" התיכון ובים סוף, לזכרו של אבי עוזי הוד ז"ל, חשבתי מה ניתן עוד לעשות עם עצמי ועם החסקה... האמת די התמכרתי לחתירה, בכל אופן 200 ק"מ של חתירה לא הולכים ברגל. ואז עלו מספר רעיונות: להפליג לאורך הנחלים האיתנים בארץ (ירקון, תנינים, אלכסנדר), להקיף את הכינרת ולהפליג לאורך ים המלח. כולם רעיונות טובים ונכונים ואני מקווה לעשות אותם בעתיד, אך מכולם קסם לי הרעיון של הפלגה לאורך ים המלח.

הסיבות לכך מרובות ומגוונות. ים המלח תמיד שבה את ליבי - השקט והמסתורין שבו, ביחד עם ההוד של הרי יהודה ומואב שמקיפים אותו, האהבה שלי למדבר ובמיוחד למדבר יהודה הצחיח. האפשרות להפליג בחורף, מבחינת טמפרטורות, הסמליות של המקום הנמוך בתבל, האתגר להפליג בים סמיך ומלוח, הציתו את דמיוני. אך הסיבה המרכזית שגרמה לי לבחור בהפלגה בים המלח הייתה מצבו של הים שהולך ונעלם והרצון לזעוק את צעקתו.

ים המלח נכחד! היעדר כניסת מים מהירדן, יחד עם שאיבה מאסיבית של מפעלי ים המלח בשני צדדיו (הישראלי והירדני), תפיסת חלק ממי השיטפונות ושאובה של אקוויפר ההר הביאו את הים לנסיגה של מעל מטר בשנה. במשך שלושים השנים האחרונות הים הולך ומצטמק קו החוף ירד בכ-30 מטר ועימו התרחקות החופים מאתרי התיירות. בולענים נפערים ומסכנים את המבקרים ומונעים הגעה לחוף. מעל 7000 בולענים נפערו בחופיו של הים.

לאור מצבו העגום של הים, התיירות, שהיוותה אחד המוקדים העיקרים של הכנסה לחופו, הולכת ונעלמת. זאת כאשר מדובר על חלקו הצפוני של הים, מכיוון שחלקו הדרומי נעלם כבר לפני 45 שנה ב-1976 ורצועת המלונות באזור סדום נמצאת בתוך שלולית של מים, בבריכות המלח של המפעל.

הצטמקות ים המלח מ-1972-
2011

והמדינה שהיא הריבון לא עושה דבר להצלתו, מבחינתה זה הפריפריה, החצר האחורית רחוק מהעין ומהלב.

וכך הגעתי להחלטה כי את המסע בים המלח אקדיש להצלת הים. אין לי ספק שאני וההפלגה לא יצילו את הים. קיימים גופים אחרים, גדולים וחשובים ממני, כמו גם אנשים שגרים לפתחו שפועלים לשמרו ולהצלתו, אך גם הם ללא הצלחה יתרה. ככל שתגדל המודעות ויגבר הלחץ על מקבלי ההחלטות, הזרקור יופנה אליו ויימצאו פתרונות יצירתיים לשימור משאב עולמי זה ופיתוחו. את המעט שאני והחסקה שלי יכולים לעשות אקדיש לנושא.

וכך "נתיב בים המלח" מוקדש להצלת הים. והפעם אשתדל ליצור גם פן תקשורתי לצורך העלאת המודעות וההכרה בצורך לשקמו.

שלב הלמידה ותכנון

בבואי ללמוד הנושא עמדה כנגד עיני האימרה "אתה לא יודע... מה אתה לא יודע"... למרות ניסיוני הימי לאורך עשרות בשנים ולמרות שביקרתי בו עשרות פעמים התעלומה של ים המלח נשארה חידה בעיני.

מעבר לטבילות וביקורי נופש, את ים המלח פגשתי בשנות השמונים, בזמן ששרתתי כראש לשכת מפקד חיל הים. באותה תקופה פעלה פלגת "יתושים" של חיל הים, (כלי שייט קטנים עשויים פיברגלאס) בבסיס בעין גדי בים המלח. אני הפלגתי על גביהם מספר פעמים והרושם העז שההפלגה בים המיוחד הותירה בי נחרט בזכרוני עד היום. הגלים הכבדים, נתזי המלח הצורב והשפעת המליחות על הכלים זכורים לי כמו היום.

יתושים בים המלח באזור עין גדי בהמשך, לכשמוניתי למפקד יחידת שליטה ימית, הייתי שותף למבצעים רבים שנערכו בים המלח, וללקחים ומסקנות של הפלגות כלי שייט קטנים בו.

מכיוון שכך ניגשתי בכובד ראש ובזהירות רבה ללמוד את התנאים והאפשרויות להפלגה בה.

התחלתי לבדוק ולהפתעתי גיליתי כי רב הנסתר על הנגלה. אין נתונים לגבי נתיבי כניסה לקו החוף, אין נתוני מטרולוגיה, בעוד שלאורך חופי הים התיכון וים סוף

ישנם נתונים רבים של רוחות, גלים - כולל מצלמות חוף. בים המלח נתונים מסודרים בכלל ורוב הידע מגיע מתורה שבעל פה. כמו כן אין אינפורמציה על חופים מוסדרים, שירותים ומעגנות.

אט אט חלחלה ההכרה בתוכי כי עליי לבנות את האינפורמציה בעצמי, בעזרת אנשים מקומיים וסיורים בשטח. דרך יוחאי פלצור, מיודעי וידידי מ"שביל בים", הגעתי לשי מזור, קצין ים שמתגורר בקיבוץ עין גדי ומשם הדרך הייתה קלה יותר. שי פתח בפניי פתח לאנשים שנוגעים בים המלח ומפליגים בו ולאט לאט החלתי להכיר חבורה מופלאה של אנשים. עודד רהב, ששחה וחצה את הים, ג'קי בן זקן, שהתגלה כמעין ידע אין סופי לגבי הים, כמו גם בין בעלי כלי השייט הכמעט יחידים, שפועלים בים המלח ועוד אחרים.

ג'קי אף מתכנן לבצע חצייה של הים באמצעות רפסודה שהוא בונה, יחד עימו יצטרף עודד שחצה את הים בשחייה עם ידידי אודי אראל כמובן שהתנדבתי להצטרף למסע עם או בלי החסקה. הוא גם חיבר אותי עם יהודית הבמאית שמתעדת את המסע שלהם שהסכימה לקחת גם את הפרויקט שלי תחת חסותה.

מהשיחות שניהלתי הבנתי שהאתגרים המרכזיים העומדים בפני הם: לוגיסטיקה - נקודות הורדה והרמה של החסקה, אישורי הפלגה, וליווי ימי. מטאורולוגיה - במיוחד רוח וים. מקטעים – בים התיכון הייתי מבצע לגים של 10-12 ק"מ מקסימום ויש לי כעת כ-60 ק"מ חתירה לכל אורכו של ים המלח. החלוקה אינה עולה עם נקודות החפה או מנוחה. עוד עלה נושא מועד ההפלגה. מכיוון שלא רציתי להפליג בקיץ, כשחם מידי, כיוונתי את מועדה לחורף וכאן עלו שתי בעיות: אחת שהרוח והים בחורף לא קבועים ומשתנים תדיר, שעות האור, בגלל ההרים העוטפים את הים, מוגבלות.

אז קשיים יש למכביר, עוד לפני שעשיתי את הכניסה הראשונה של המשוט למים. אבל לא הם יעצרו אותי מביצוע ההרפתקה.

וכך לאחר תאומים עם שי וג'קי יצאתי לראות את הפלא במו עיניי.

יום רביעי 17 נובמבר 2021 – סיור מקדים

אחרי נסיעה של שעה ועשרים מתל אביב הגעתי לעולם אחר, כבר ב07:40 נפגשתי עם שי בקפה לידו לקפה השני של הבוקר.

עם שי מזור בפונדק הלידו

העלאת זכרונות, הוא כנראה היה בקורס פי"מ בזמן שהייתי מפקד בסיס ההדרכה ויצאנו לדרך. פנינו מזרחה לחפש נקודת החפה, ירידה והורדה של החסקה. עברנו את המלון, שהיה בזמנו חפ"ק למבצעים, בסמוך לקו המים ועכשיו הוא הרחק הרחק מקו המים. המשכנו לקו הגבול, בשטח היו פזורים גדרות על גבי גדרות, חלקם בלווי שלטי מוקשים. בדרך ראינו העמסה של מה שנראה שקי מלח, שלדעתי הועמסו במפעל מפוקפק. ליד הגבול הבחנו בדרך מסודרת העוברת למוצב צה"לי בקרבת המים אך לא ניתן היה להיכנס

אליו מפאת השערים והגדרות ולכן לא ברור באם יש ממנו אפשרות להוריד, או להרים, החסקה.

נקודה שניה אליה הגענו היא חוף קליה. זוהי אחת מנקודות התיירות הפעילות והמאורגנות באזור. ג'קי חיבר אותי מבעוד מועד עם איתי, מנהל החוף, שהפנה אותי למורד המציל, שברוב טובתו נתן לי לחתור בחסקה הישנה שלו. חתרתי מספר דקות בים המלח ללמוד את התחושות והשינויים בין החתירה כאן ובים התיכון. כפי שידעתי מראש, המים כבדים יותר והגלים אפילו הקטנים ביותר בעלי מאסה כבדה. חתרתי מול ועם הרוח,

כמו גם לצד הרוח וגם כאן, בדומה לים התיכון, החתירה מול הים והגלים קשה, מסורבלת ואיטית ולכן צריך להימנע ממנה. מעבר לכך החתירה עצמה לא היוותה בעיה מיוחדת ובסה"כ לא נרטבתי ו/או סבלתי מהמים. יתכן כי בחתירה לאורך זמן טיפות המים הניתזות מהמשוט ו/או כפות הרגלים הנוגעות במי הים, יכולים לגרום לקשיים ועליי להיערך בהתאם, לשטיפה במים מתוקים.

חותר בחוף קליה מול הרוח והגלים בחסקה של המציל

מורד גם אושש את דברי ג'קי שמזג האוויר יכול להתהפך בדקות. לגבי המשוט בו הם חותרים - הוא נשאר משוט אינטגרלי מקורי ללא שום שינויים, או התאמות לים המלח. בשטח ראינו קייק על עגלה. מהר מאוד התברר כי הוא שייך לבחור בשם אשר ממושב קליה, שהפליג לאורך ים המלח, מקליה לעין גדי, כשהוא נוהג לישון בקמפינג בחוף, בלילות. להערכתו ניתן להפליג דרומה בסוף החתירה, להשאיר את הסירה על החוף, לקחת את המשוט, לעלות לכביש ולחזור להמשך חתירה ביום שלמחרת, מבלי שיגרם נזק או גניבה לכלי.

עם מורד לפני היציאה ובחזרה מהחתירה

שוחחנו עימו והוא נתן לנו את האינפורמציה שהייתה בידי וואף הראה נכונות להצטרף לחלק מהמסע. הידע שלו וניסיונו בחתירה בים חשובים מאוד. עוד הביע רצון להצטרף למסע, אייל בן דוד מיודעי מחברת אלתא שלאחרונה עשה מסע להקפת הכינרת, בקאיאק.

משם המשכנו דרומה כשאנו מחפשים מקומות ירידה בדרך, במחצית הדרך עד מצפה שלם. האמת לא מצאנו אחת שכזו, מה שכן מצאנו באזור אבנת מקומות שבהם אולי ניתן להגיע ברגל מקו החוף לכביש 90.

את כפר שלם לא חקרנו מכיוון שזהו בסיסו של ג'קי ושם הוא מוריד את כליו, כך שאני לא צופה שם בעיה. הדרמנו לעין גדי שם הראה לי שי את הנקודה בא ניתן להוריד את הסירה בקרבת ספינת המחקר העוגנת שם.

סירת המחקר ואזור הירידה בעין גדי

משם המשכנו לדרומו של הים, כשבדרך אנו עוברים את מתחם עין גדי שסגור ונטוש עקב הבולענים שנפערו באזור. גם בסיס חיל הים, בו ביקרתי מספר לא מבוטל של פעמים איננו. נשאר רק בולען בדמוי לב, שנמצא היכן שספינות הפליגו והתאמנו מסמל את מקומו. עברנו את חמי עין גדי שננטשו ונסגרו. הלב נכמר לראות מקומות שהיו פעם חיים ותוססים עם תיירים וכלכלה סגורים ונטושים בלי עתיד.

בולען הלב ואני מוסיף השבור, ליד עין גדי

בסביבת תחנות השאיבה של מפעלי ים המלח P88 u P9 (מקומות סגורים ונעולים שבהם מתבצעת שאיבה של מפעלי ים המלח, מהים לכוון המפעלים, הם נעים צפונה כל פעם שהים נסוג) לא מצאנו ירידה עד ממש החוף אך לבטח יש שכזו עבור כלי השייט של המפעלים, רק צריך להגיע אליהם.

חזרנו לקיבוץ עין גדי לארוחת צהרים מזינה בחדר אוכל של הקיבוץ, דבר שלא חוויתי כבר עשרות שנים. נפרדתי משי, אספתי בדרך גולש ספות שהתארח אצל שי וחזרתי עימו לתל אביב, לא לפני שעצרתי לקנות תמרים, סילאן וממרח תמרים מתוצרת מקומית, למען כלכלת האזור.

אם חשבתי שמאבק להצלת ים המלח הוא כותרת יפה לשיוט חסקה לאורך הים ומטרה טובה לשייט אזי אחרי הסיור חזרתי עם מועקה כבדה למצב הים, החופים, התיירות שנעלמה לחופיו ועם ההרגשה שחייבים להילחם בכל האמצעים למען שיקומו.

יתכן שאני טועה אבל כ"אורח לרגע", נראה לי האזור כמו המערב הפרוע. אין דין ואין דיין. הגופים הגדולים כגון: מפעלי ים המלח, הצבא, פעלים על סמך האינטרסים שלהם, סוגרים, מונעים, שולטים בחופים ואילו הגופים הקטנים שלחופו, הקיבוצים המושבים היזמים הקטנים, נלחמים על-מנת לשרוד. המדינה שהיא הריבון המחליטה והקובעת לא עושה כמעט דבר לשנות המציאות. איך יכול להיות שאזור שנחשב לאחד מפלאי העולם המודרני, מדהים ביופיו ובנתוניו, כך מוזנח ונטוש. איך יתכן שבכל מדינת ישראל הים פתוח לכל מי שרוצה, היכן ומתי שירצה, למעט שטחים סגורים וכאן הים סגור? כאן יש ים שלם סגור שצריך אישור צבאי להפליג בו. היי עולם, יש לנו שלום עם ירדן כבר עשרות שנים והיה צריך להיערך לכך בהתאם. עצוב לראות שגדרות ושערים מכסים את מרביתו והוא מדרדר משנה לשנה.

מזל שיש אנשים נפלאים לאורכו כמו: ג'קי, שי, והרבה אחרים ששומרים על המעט שנשאר ממנו.

הבנות ותובנות ראשוניות:

מעבר לליווי החופי, אני אהיה חייב בליווי ימי ממונע לצרכי חילוץ והעברות. במיוחד באזורים שבהם לא ניתן להוריד סירה. אך גם לאור השינויים האפשריים במזג האוויר. עדיף לעשות את הלגים עם חברים בחסקות, קאיאקים, לעזרה ותמיכה. במהלך כל היום לא ראיתי אף לא כלי שייט אחד במצב הפלגה בים.

חייב לקבל אישורי צבא, או מפעלים על-מנת לרדת ולהפליג בקרבנותם. שפך הירדן, תעלת הים הדרומי ובכלל בים.

צריך להתארגן במיוחד להפלגה בים שכזה (משקפת, מים לשטיפה, נעלי צלילה וכד').

לרתום ארגונים ותקשורת על-מנת לעורר את המודעות להצלת הים.

להמשיך ולהעמיק במחקר ולימוד רזי הים וההפלגה בו.

לסיום, אני רוצה לומר תודה לשי מזור שליווה אותי לאורך כל היום ותרם לי מהידע שצבור בו. לג'קי בן זקן שכפי הנראה בעל הידע והניסיון הגדולים והרחבים ביותר בתחום, שאירגן לי את ההפלגה בחסקה ולקח אותי תחת חסותו. לעודד, איתי, אשר וכל מי שנגע בי בשלב הזה. בלעדיהם הייתי עדיין כסומא באפלה. תם אך לבטח לא נשלם. להתראות בהמשך...

יום חמישי 9 דצמבר 2021 – פגישה במצפה שלם

מלח שהוא מלאך

אחרי שיחות אין ספור עם האיש קבענו לבסוף להיפגש אצלו במצפה שלם וכך, למרות שיום חמישי הוא יום בעייתי לתנועה בכבישים, שמתי פעמי למצפה שלם מעל חופי ים המלח.

היה זה בשלהי סערת הגשם החורפי הראשונה השנה ואחרי שעברתי את מישור החוף וטיפסתי במעלה הרי יהודה בגשם רצוף, טורדני וללא הפסק, עברתי את קו פרשת המים וכבמטה קסם הגשם מייד פסק.

ענני כבשים נשארו בשמיים, אובך כיסה את האזור ורוח דרומית נשבה בעוז. אחרי צומת ה"לידו" נגלה הים בפני והוא היה שוצף וגועש עם גלים דרומיים של כחצי מטר. טוב שאני לא בים שכזה, חשבתי לעצמי בקול...

הרכב טיפס לכניסה לישוב וחיילות נחמדות פתחו לי את השער החשמלי. עוד כמה מטרים והוא עמד שם וחיכה לי. גבוה רזה ובעיקר טוב לב. כן, התכוונתי לג'קי בן זקן המוכתר הימי הבלתי רשמי של ים המלח.

אחרי קפה ופלברה קטנה של ימאים, כולל תזכורת על חברים ומכרים משותפים, ירדנו לתכלס של "נתיב בים המלח" – להצלת הים. כפי שהבנתי כבר משיחות הטלפון, לג'קי הידע, הניסיון והאמצעים הטובים ביותר בכל הקשור להתארגנות והפלגה בים המלח וביחד גיבשנו את המתווה להרפתקה.

סלפי עם האיש והאגדה

יום שישי 7 ינואר 2022 – מזרחת לים המלח

רעש והמולה קיבלו את פני במאיית ווישניץ בבני ברק ב 06:20 בבוקר. ריח משכר של חלות טריות עמד באוויר, אברכים הניפו ארגזים של חלות מהבילות והכניסו אותן לטנדרים וטרנזיטים שחנו ברחוב הצפוף. פילסתי את דרכי ביניהם, כשאני היחיד שעותה מסכה במקום, שאר הנוכחים היו ללא מסכות ו/או אמצעי הגנה, כאילו אין מגפת קורונה בעולם. הכנסתי ארבע חלות רותחות מהתנור לארגז, שילמתי וברחתי משם כל עוד נפשי בי כשאני שם פעמי לבית עזר, בגנות. הריח היה משכר ועוד לפני שהגעתי למושב חיסלתי חצי חלה לבדי.

אבל אולי נקפוץ אחורה בזמן. אופס קפצנו...

אחרי שסיימתי את שביל בים חיפשתי מקום לאכסן את החסקה עד לפרויקט הבא. קיוויתי לאכסן אותה באחד החופים של תל אביב ולהמשיך לחתור ולהתאמן, אך זה לא הסתייע. ברוב נדיבותו הציע איציק עזר, ידידי, לאחסן את החסקה אצלו במושב ואני קפצתי על המציאה, גם אחסון וגם ביקורים אצל חבר אהוב. הכנתי כיסוי לחסקה, צבעתי אותו בלוגו מתאים וכך החסקה נחה אחר כבוד בחצרו, בין האווזים, הברווזים, התרנגולות והכלבים - שמורה מכל משמר.

הכנת הכיסוי לחסקה

עם ההחלטה לצאת למסע: "נתיב ים המלח" נדרשתי לשנות את הלוגו ולהתאימו לפרויקט החדש. האמת, מעט הזכיר לי קטע מהסרט "סאלח שבתי" שבו הגיבור מחליף שלטים של חורשת קק"ל בהתאם לתורמים שמגיעים מחו"ל. אבל כאן הייתה גם הצדקה וגם סיבה טובה להחלפת הלוגו. אך אחת המסקנות החשובות ביותר מהביקורים בים המלח הייתה: שהסירה חייבת להיות אטומה לחלוטין וללא סדקים, או פגמים שבהם המלח יכול לתקוף את הפיברגלס ולהחליש אותו. אי לכך נדרשתי לבדק בית ותיקונים של החסקה. כאן נכנס לתמונה יובל, בני ורכש עבורי צבעים מיוחדים לסירות ממפעל כחול לבן בשדרות. בבדיקה יסודית שערכתי לכלי הוא נמצא במצב פנטסטי, אך למרות זאת היו מספר נקודות בתחתית בהן הצבע ירד וכן היו פגיעות קטנות בפיברגלס. נדרשו יומיים של תיקונים וצביעות בהם ענת ואיציק עזרו לי להכין את החסקה למופת.

וכך לקראת הירידה לים המלח החסקה היתה משופצת, משודרגת ויפה כמו חדשה.

לפני , בזמן, ואחרי

זהו נחזור קדימה בזמן. הגעתי לביתו של איציק עזר וביחד, בכוחות גריאטריים משותפים, העמסנו את החסקה על הג'יפ ואחרי לאשינג מתאים שמתי פעמי לכוון מצפה שלם, לא לפני שהשארתי אצלו חלה מדיפת ניחוחות לשבת.

הדרך למצפה שלם היתה חלקה, בדיקת חבלי קשירה בעליות לירושלים וקפה בלידו וכמעט כמו שעון שוויצרי התייצבתי בשער כניסה לחוף מצפה שלם, בזמן.

ג'קי יהודית ויניב כבר היו במקום. החלה השנייה, שעדיין שמרה על חמימות בני-ברקית נבלסה בקלילות והפעם כוחות צעירים וחזקים הורידו את החסקה לעגלה שהכין ג'קי מבעוד מועד, לא לפני שהיא קורעת מעט מעור גולגולתי, למרות שהיה מכוסה בכובע רחב ידיים.

זה אולי המקום לספר כי הכינוי "פינקי" לא נולד עבורי בגלל צבע עורי השחום אלא בגלל שכבר מגיל צעיר הייתי וורוד, או עם תרצו אדום בוהק, הן בקיץ מהשמש והן בחורף מהקור. וכך, כשנכנסתי לבית הספר קציני ים בעכו נדבק בי הכינוי פינקי, כמו כינויים אחרים שהוענקו בשפע לבני מחזורי: כושי, יאקי, צ'יצ'י ועוד ועוד. את הכינוי אני נושא בגאווה עד עצם היום הזה ואף יתרה מזאת - בני ירש אותו וגם הוא מכונה כך בקרב חבריו. אבל מה לעשות כשהעור שלי מתאים יותר למרכז אירופה, משם הגיעו הוריי ולא לשמש החמה של הלבנט... תוסיפו לזאת שבזמנו לא הייתה מודעות להגנה בפני השמש, נהפוך הוא, מי ששם קרם הגנה נחשב ל"לפלף" וכך שנים של חשיפה לשמש, בקציני ים ואחרי כן בחיל הים, גרמו נזק לעור פניי וקרקפתי. רופאת העור המליצה לי על טיפול מונע באמצעות משחה כימותרפית אשר תוקפת גידולים טרום סרטניים ומחדשת את העור. ואני החלתי את הטיפול כשלושה שבועות לפני הירידה לים המלח ועור פניי וגולגולתי נראו מחריד. זו גם הסיבה שמכה קלה מהחסקה יצרה קילוף בעור הקרקפת למרות שחבשתי כובע.

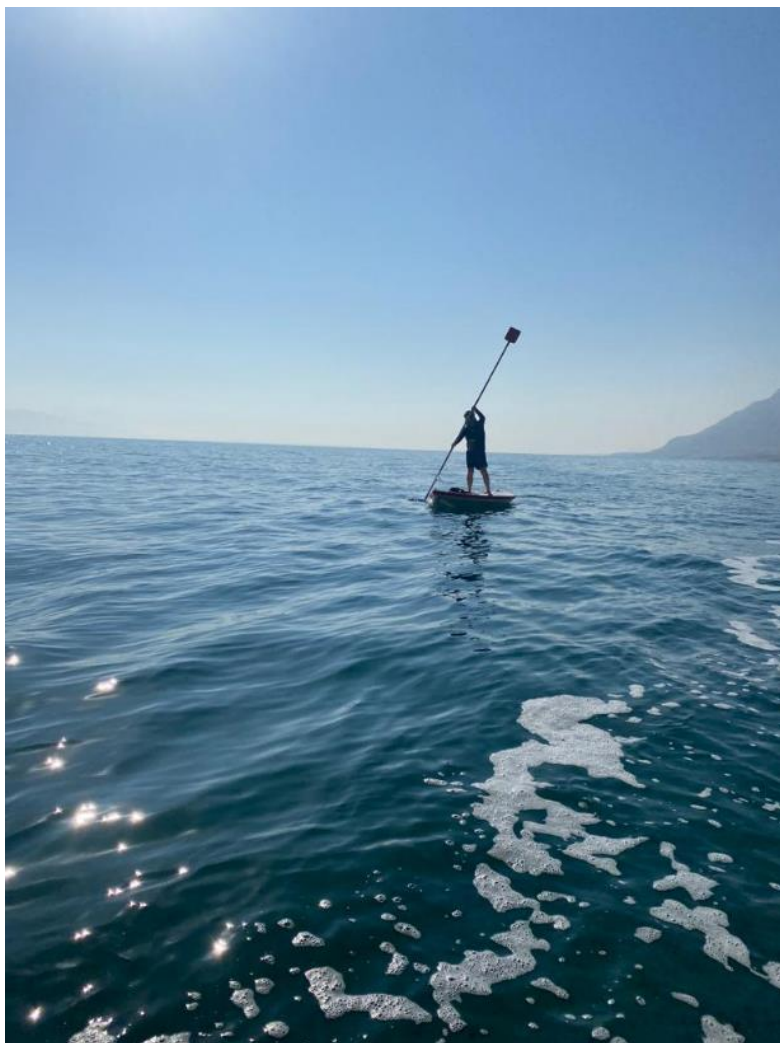
שלושת מצבי ראשי בטיפול, כובע רחב שוליים ועם כובע תאילנדי

החשש העיקרי היה שמי ים המלח יפגעו בפניי או בגולגולתי ויגרמו לי לכאבים עזים ו/או לפגיעה חמורה יותר. למזלי ג'קי, שהיה מודע לטיפול, הביא לי כובע תאילנדי שמכסה את כל הראש והצוואר והגן עלי מהשמש והחשיפה. אחרי טיפול ראשוני שכלל לחץ על הפצע עם מגבונים לחים חבשתי את הכובע שהסתיר את פניי לחלוטין. התלבטתי מאוד באם לרדת למים עם החסקה אבל לבסוף החלטתי לנסות ולראות האם ניתן לחתור מבלי להיפגע מנתזי מים.

החסקה צפה גבוה במים ואחרי ניסיונות חתירה בקרבת החוף ראיתי שניתן לחתור מבלי שמי ים המלח מגיעים לפניי, או לפדחתי. ויצאנו בזהירות ובאיטיות לטרייל ראשון. כשג'קי וסירת המנוע, עם צוות ההפקה, מלווים אותי כשאני מקפיד על כללי הזהירות ונמנע מכל מגע מיותר עם מי ים המלח.

נתיב ים המלח

החתירה בים המלח הייתה שונה. ראשית החסקה בלטה מאוד מעל למים, דבר שהצריך לשנות את מיקום החותר. אם בים תיכון החתירה מתבצעת בשליש האחורי של הסירה הרי בים המלח החתירה צריכה להתבצע יותר לכוון מרכז הסירה, ע"מ לשמור על יציבות וחתך נכון של הסירה במים. גם החתירה עצמה מצד אחד קשה יותר, מבחינת משיכת המשוט במים, אך מהירה יותר בגלל הדחיפה המוגברת. הגלים, אפילו הקטנים ביותר, משפיעים על הסירה בעוצמה יותר חזקה וכמובן הרוח, שעקב השוקע הנמוך משפיעה אף יותר על היסחפות הסירה ודומיננטית יותר.

הצוות בפעולה

ג'קי כוון אותי לאי מלח קטן כ 300 מטר מהיציאה. שנמצא בקצה של ארובת מלח שעומקה 18 מטר, שנוצרה מהתגבשות מינרליים סביב נביעת מים מתוקים. תופעה מרתקת ומרהיבה. בהמשך נחתנו בחוף שם ראינו גבישי מלח מרובעים לעומת מינרלים אחרים שמתגבשים בצורה מעגלית. המראה מהים הוא מדהים. מכוון המים ניתן לראות בצורה בולטת הרבה יותר את הירידה במפלס הים לאורך השנים וגם בולענים שנוצרו באזור החוף.

לא רציתי להתגרות במזלי הטוב ואחרי מספר דקות חתרתי חזרה לחוף. שטפתי את ידי ורגלי במקלחת המאולתרת שבה מצויד ג'קי ואחרי סיכום קצר השארתי את החסקה ושמתי פעמיי חזרה מערבה. במחסום מצוקי דרגות פגשתי אופנוע של איחוד הצלה והחובש שם על הפצע שבראשי חומר חיטוי שמנע זיהום מהפצע.

חזרתי כואב אך מרוצה לביתי רק בשביל לחשוב על היציאה לאימון הבא. ג'קי ברוב חסדו שטף את החסקה ואחסן אותה אצלו עד לפעם הבאה.

בשטיפה במצפה שלם

ומה עם הקרקפת והפנים אתם בטח שואלים?... אז אחרי שלושה שבועות של טיפול החלטתי, ביחד עם רופאת העור שלי, להפסיק את הטיפול הנוכחי: מצח, אף, קרקפת ויד שמאל ולהמשיך את יתרת הפנים ויד ימין בשנה הבאה. אחרי החלמה ארוכה יחסית ומציקה, במועד כתיבת שורות אלו, עורי החלים לחלוטין והוא רק וענוג כפניי תינוק. בינתיים עברנו, ענת ואני, גם את מחלת הקורונה וכך אחרי שלושה חיסונים, החלמה מקורונה ועור מצח וקרקפת של תינוק אני מוכן ומזומן להמשך המסע.

יום שישי 18 פברואר 22 – משחסקה או "המפץ הגדול" של ים המלח

זהו, עכשיו כשהאנדרלין מתחיל לרדת אפשר להסתכל אחורה, לנתח ולעכל את האירועים שעברו עלינו בתקופה האחרונה ועל המשט המרגש שהתקיים בחופיו הצפוניים של ים המלח.

אבל לפני שאני צולל למשט משפך הירדן לחוף קליה, אני חייב לקפוץ אחורה בזמן למפגש עם ג'קי, ים המלח והחסקה, בהפלגת אימון לפני תחילת "נתיב ים המלח" ב 30 ינואר 22. אופס קפצנו. כמה קל לקפוץ אחורה בזמן על כנפי הזיכרון ודפי הנייר.

הנסיעה לים המלח ללא החסקה על גג הרכב הייתה נעימה וחלקה. בכלל, אחרי שעוברים את ההמולה של כביש 1, העלייה לירושלים וקו פרשת המים ומתחילים לרדת מטה במדבר יהודה, מתחילה מין שלווה לא מוסברת ותחושה של רוגע. ככל שיורדים לעבר הים השלווה, הרוגע והשקט מעמיקים עד שבעצירה לקפה, בתחנת הדלק ב"לידו", אני כבר כמעט בשאנטי, בלי עזרה של שאמאנים, עשבים וכד'. עוד עשרים דקות של נסיעה בנופים מרהיבים של ים המלח ואני אצל ג'קי במצפה שלם. בלי הרבה פלברה מיותרת אנחנו גוררים את הכלים לחוף הים, שנמצא נמוך מכביש 90. עשרות מטרים מקו החוף של לפני אפילו 30 שנה. דרך שמאפשרת להוריד סירות ונעשית עמוקה ב 120 ס"מ מידי שנה.

החסקה מוכנה לפעולה, כולל ארגז החרטום (מעשה ידיו להתפאר של יעקב צוק) שנועד להוסיף משקל ולהגדיל השוקע

התארגנות קצרה של ג'קי בסירה ואני מתחיל בחתירה צפון מזרחה. הרוח קלה 3-4 קשר וים אולי 15-10 ס"מ. למרות הרוח הקלה והים הנמוך התחושה היא של חתירה איטית. המשכתי לחתור במהירות קבועה ואחרי שעה מדדתי את התוצאות 2.25 ק"מ.ש. אוי א ברוך! אם זו התוצאה, מה יקרה בים גבוה יותר? אני אחתור במלא המרץ ואעמוד במקום? הסתובבתי חזרה ובמקביל הרוח נחלשה יותר וגם הגלים ירדו.

החתירה צפונה, שימו לב לגלים הקטנים ולרוח החרישית שעצרה את התקדמותי

ואז התחלתי לטוס. טוב לא לטוס, רק להפליג במהירות, יותר מכפולה. לפי ה GPS והסירה של ג'קי עשיתי 5.5 קמ"ש. אנחת רווחה השתחררה ממעמקי ליבי. אמנם עכשיו היה ברור יותר מתמיד שלחתור נגד הים והרוח של ים המלח זה לא חכם ולא מעשי, אך לחתור עם הרוח והים, גם אם הוא חרישי, "מטיס" אותך למהירויות שבים התיכון וים סוף נדרשה כמעט סופה בירכתיים להגיע אליה.

אומנות המהירות
האיטית כבר
אמרנו.

"מנוחת הלוחם"

עם סיום השעה
השנייה תרגלנו
גרירה עם הסירה
של ג'קי כשאני
יושב על החסקה.
הגרירה צלחה
ללא בעיות
מיוחדות. צ'יק צ'ק
העמסנו הכלים
על העגלה,

שטיפה רצינית של הכלים במצפה שלם ונסיעה חזרה הביתה.

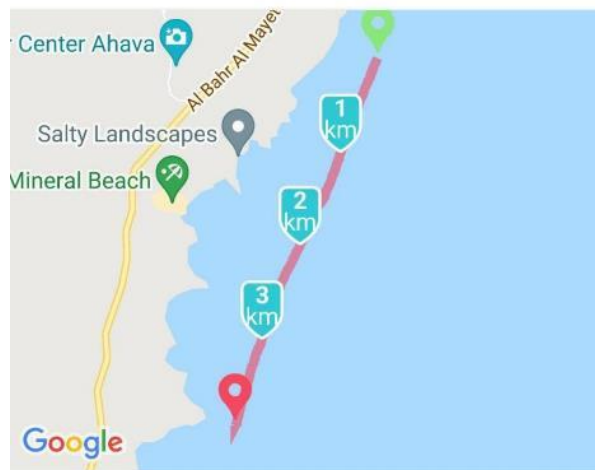

מבט מהגורר ומהנגרר

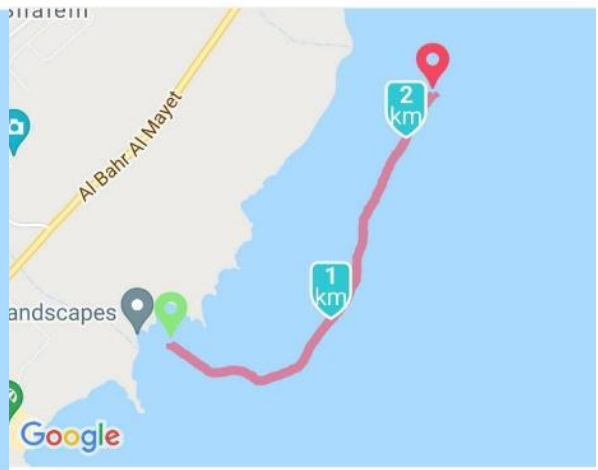
אבן נגולה מעל ליבי. אפשר לעשות זאת רק כשהרוח והים יהיו בעדי, דהיינו מעבר לרחבית. עכשיו צריך להתפלל שב 18 בפברואר, תחילת המשט הרוח והים יהיו בעדנו.

January 30, 2022 12:41 PM

January 30, 2022 11:28 AM

3.92 46:21 11:49 230 2.28 1:01:29 26:59 188
km time min/km Calories km time min/km Calories

נתיב הניסוי מול הרוח והגלים כ 27 ד לק"מ (ימין) ואילו עם הרוח והגלים כ 12 ד לק"מ

זהו עכשיו אפשר לקפוץ חזרה בזמן.

את השבועיים שקדמו לתחילת המשט קשה לתאר: המון תכתובות, לוגיסטיקה והכנות. לאט לאט המשט משפך הירדן לחוף קליה קרם עור וגידים. על המלאכה ניצח ג'קי, בדרכו השקטה והרגועה יחד עם אורית רעייתו, אליו התווספו אורי בראון ועודד רהב שנכנסו מתחת לאלונקה והחלו להזיז גם הם את העניינים. למשט התווספו – סירות מנוע, שחיינים, חותרי קיאקים וחותרי סאפים, בהובלת עופר ומעין וממשט צנוע צמחנו לבסוף למעל שבעים משתתפים פעילים במשט. גם התקשורת הבטיחה את מקומה, עד כדי כך הבטיחה שנוצרו כפילויות, רגישויות ואזהרות לא לגעת ולדרוך אחת בטרטוריה של השנייה.

תכנית משחקה- משפך הירדן-לחוף קליה ב 18/2/22

- סדר פעולות;
- 8:45 כל המשתתפים בחוף קליה.
- 9:00 תדריך בטיחות וצילום קבוצתי.
- 9:05 הישט מס 1 - העברת 2 צוותי צילום 8 איש +עודד, בני, יוסוף -סה"כ 11 איש.
- התארגנות בחוף- כוכב, אלון, מעין ורפי מארגנים קשירת כלים לגרירה לפי מפרט.
- 9:30 סבב מס' 2:
- סירה של כוכב; חסקה+11 קיאקים+ 11 שחיינים +רפי- סה"כ 12 מפליגים
- סירה של שי; גרירת סאפים +אורי, דר אלי, ענת, מעין, קובי מילר/ סה"כ 6 מפליג
- סירה של ג'קי; גרירת 12 סאפים, 6 אנשי חלוץ של סאפ, 6 קיאקים- סה"כ 12 מפל...
- 10:00 סבב מס' 3:
- סירה של כוכב; 12 מפליגים חותרי סאפ
- סירה של ג'קי; 12 מפליגים חותרי סאפ
- 9:40 תחילת שחיה וחסקה
- 10:30 תחילת חתירה- סאפים וקיאקים
- 12:30 הגעה לחוף קליה
- ארוחה קלה, ברכות, הופעה של זמרת מקומית
- משתתפים-65 איש

על-מנת להגיע בזמן ומוכנים ענת ואני שכרנו חדר, יום לפני המשט, בבית הארחה קיבוץ קליה וכך אחר הצהריים הגענו לחוף קליה לבדוק את החסקה, שכבר חכתה על החוף בלוויית קיאקים. בדקנו הציד, צבענו את המילה ים בכתום, על מנת שתבלוט במשפט "נתיב ים המלח" שמופיע במרכז הסיפון ועלינו להתארגן ללילה בקיבוץ.

הכנות אחרונות לקראת המשט

בלילה ההתרגשות הייתה בשיאה. נדודי השינה מהם סבלתי נסובו בעיקר על מצב הים והתמודדות עימו וכיצד להימנע מ"מפגשים מהסוג השלישי" עם דני קושמרו בהוראת "המארגנים". אחרי שפתרתי את כל התקלות האפשריות בחלומותי, הפלגתי בדמיון מודרך את כל הדרך ונמנעתי מפגישה לא רצויה עם עיתונאים, נרדמתי לפנות בוקר לשינה טרופה. בבוקר הכל התבהר, הסתדר, ההתרגשות נעלמה ואחרי קפה משובח של בוקר בחדר אוכל של הקיבוץ שמנו פעמינו לחוף.

לאט לאט החוף התמלא במשתתפים וההמולה הייתה רבה - קיאקים, סאפים, שחיינים צלמים וסתם אורחים. ים המלח לא ראה מזמן כמות כזו של שייטים ושחיינים באלפיי שנותיו. ג'קי, כוכב (זה שמו) ושי הגיעו עם הסירות בדיוק בזמן וההתארגנות התבצעה כמו "שעון שוויצרי". תדרוך מעודד ואורי וכבר היינו בסירות עושים דרכנו לשפך הירדן. מחזה מרהיב שלא נראה הרבה זמן בים המלח.

שחיינים	קיאקים	סאפים	חסקה		
אודי	ליאור+ ציפי שגב	מעין גנור	בני הוד (פינקי)		
עמוסי	מיכל וימיר+ הדס גנות דותן	חגית גולן גורמן			
בן	איתן פרידלנדר+רוני ברמץ	דודו בן ישראל			
סה"כ משתתפים 74					
עדינה	גיל הרמלין+ אייל לבונה	סילבי קינן			
אבישג	דני קושמרו+צלם	גלית אלבז			
שני	איתי מאור+מציל	אורנה זרח			
אורי סלע	אייל בן דוד (מביא קיאק עימו)	אתי יעקובי			
עודד	יכאל פרלמן (מביא קיאק עימו)	מוניקה ברונכמן			
רם	דודו מילגרום	ליאת מדליין			
סאם	קובי מילר- קיאק יחיד	נטלי דגמי	כוכב	ג'קי	שי מזור
אורי בראון	גל וסניה	סלעית גרינט	אורי בראון	שחר רחפן	גבריאל
מיכל עמוסי	רפי פלדמן+קייסי	אופיר נריה	דר אלי	קובי- תיעוד	רום ברנע
	גילי גופר	שלומית גורן	יוסף	יניב - תיעוד	דורון
		אריה מילטנר	ענת פזיטראפיה	מלכה	
		ורד כרמל	ענת הוד	סאונדמן ע. 12	
		הדר מקובקי		אלון נגר	
		גילי זיראנו		אסף קצין אגמ+1	
		יורם מלמן		יהודית	
		יעל ארניה			
		שחר גל			
		דפנה אופיר			
12	21	21	6	10	4

משתתפים פעילים במשט

שפך הירדן, או יותר נכון לומר זרזיף הירדן, אמנם מים זורמים בו אך אלו מים ממוחזרים של ביוב הקיבוצים והישובים השוכנים לאורכו ואשר כמעט ולא משפיעים על מאזן המים של הים.

התארגנות קצרה, עיסוי חטוף מענת מכפר שלם שהתנדבה לפנק את המשתתפים והוזנקו לדרך. אני והשחיינים בראש, קייאקים וסאפים אחרינו.

תמונה קבוצתית של חלק מצוות המשט לפני יציאה לים. ובוגרי חיל הים שהשתתפו במשט למעט שי מזור שהפעיל כלי שייט

הים נצבע בצבעים עזים של כלי השייט השונים והחותרים ויצרה תמונה נהדרת של צבעים על רקע הים הכחול. הרוח הצפונית שנשבה לא פגעה בשייט אלא הגיעה לצד הרחבית ולאט לאט גם שככה.

שחיינים מתרחקים מחוף שפך הירדן לכוון קליה

סאפים בדרך

השחיינים התנהלו להם בקצב שלהם ואני נכנסתי לקצב הפלגה שיגרתי. מהר מאוד מצאתי עצמי הרחק מההמולה כשרק טבילת המשוט מפריעה את השלווה. בלי צלמים,

כתבים ושאר ירקות. עד מהרה הגיעו אלי איתן פרידלנדר, אייל בן דוד ועוד חותרי קאיאקים והמשכנו פעמינו תוך כדי פלברה נעימה לחוף קליה.

הים צבוע בשחיינים סאפים קאיאקים וחסקה אחת

לקראת הגעה ביצענו נחיתה בחוף שעשוי כולו מגרגרי מלח. והמתנו לסיום המשט. ענת ירדה מהסירה המלווה והצטרפה אלי. את 800 המטר האחרונים בצעה כשהיא רכובה על החסקה.

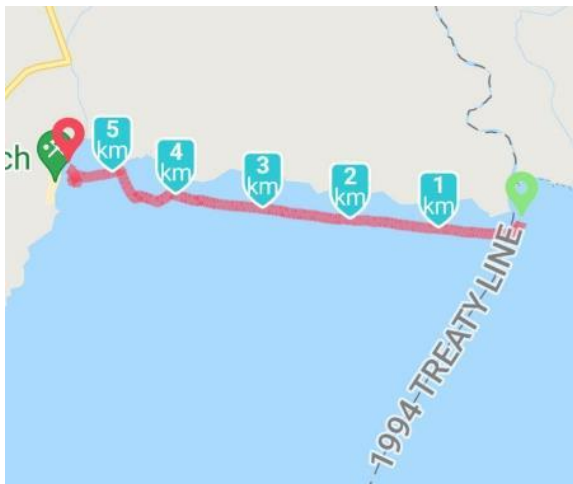
נחתתי בנקודה בה יצאתי. גברתנים מבין הקאיאקים והשחיינים עזרו להרים הסירה ולהציבה גבוה בחוף לא לפני שהיא מחליקה מידיהם עקב שמנוניות המים וחוטפת חבטה שאני מקווה שלא הזיקה לה.

בסיום המשט עלינו כולנו למועדון בחוף קליה בה קיבלו את פנינו זמרת מקומית שהנעימה את זמנינו וארוחת מלכים, שאורגנה על ידי המועצה והקיבוץ, בניצוחו של ג'קי.

נישאו נאומים מרגשים למען הצלת ים המלח: עודד, עבדכם, ראש המועצה וג'קי. אחרי שארגנו את החסקה לשהייה ארוכה בשטח הכוחות התפזרו, כל אחד למקומו ולביתו עייפים אך מאושרים.

באזז תקשורתי המשיך וליווה את המסע עוד ימים ארוכים לאחר סיומו. כתבות בערוץ 13, דיגיטל של ערוץ 11 וברשתות החברתיות והעלו את המודעות למצבו העגום של הים ואת הצורך לאחד כוחות ולשקמו. אני נטלתי רק חלק קטן בטררם התקשורתי ועל כך אני שמח.

זהו, החלק הראשון של "נתיב ים המלח" הסתיים בהצלחה מרובה ואני ממתין לחלקים הבאים, שלפי התכנון יהיו קשים ומאתגרים הרבה יותר

הנתיב שבוצע

יום שני ה-28 פברואר 22 – מקליה לאבנת

מסע בישימון הרטוב...

"הנסיעה לירושלים צ'רלי קצ'רלי, היא ערכה כשעתיים צ'רלי קצ'רלי..." למי שמכיר את מילות השיר של הצופים. ואכן עד להתחלת הירידה של מעלה אדומים השתרכנו בפקקים שנבנו והתפוגגו כמו אקורדיון. אך מהרגע שעברנו את קו פרשת המים והתחלנו לרדת הפקקים נעלמו ושלווה החלה לרדת עלינו ועל הכביש. למרות שהכביש משותף וישראליים ופלסטינאיים נוסעים בו בצוותא, חלקם גם במהירויות מסוכנות. השמש, המדבר והגבעות השוממות עושים את המלאכה. וכבר בגובה פני הים מכניסים אותך לשלוות המדבר. קפה קטן ודלק בצומת לידו. וענת ואני בחוף קליה. אחרי קבלת פנים חמה מנמרוד ירדנו לחוף עם הרכב, באיחור קליל. ג'קי כבר המתין שם עם החצי-קשיחה, יושב בסטלבת על כיסא "כתר" ומתבונן בהנאה בתיירים הפורטוגזים ששכשכו במי ים המלח בהנאה מרובה.

התארגנות קלה, ענת מצלמת אותנו נועצים את היתד שהוכנה מראש בקו המים בתחילת החתירה (כשנגיע חזרה בעוד מספר חודשים עם הרפסודה הנבנית בעין גדי נראה את הנסיגה בקו החוף) והופס אנחנו במים מתחילים את החתירה דרומה.

נועצים יתד בקו המים

הרוח צפונית מזרחית, לעיתים קלה ולעיתים חזקה יותר וים מאותו כיוון כ 10-15 ס"מ ואני מתקדם בקצב טוב, 4 קמ"ש בממוצע. חולפים על פניי חוף ביאנקיני וחוף נווה מדבר ולמעשה אין יותר חופים מסודרים בכל ים המלח. גם חופים אלו הינם חופים בתשלום ושלא כמו בכל הארץ אינם זמינים באופן חופשי לציבור.

ממשיכים דרומה, ג'קי וענת בסירת הגומי ואני לצידם, חותר על גבי החסקה. בדרך אנחנו עוברים את המכונת הטבועה, כפי הנראה ציטרואן גנובה שהגיע לים ומאז נודדת בו בעזרת הגלים.

הציטרואן הסחופה

ג'קי וענת, המלווים הנאמנים, על הסירת הגומי

משום מה יש לי הרגשה משונה כזו של סגר, או מצור, שאינני מבין את פישרה אבל בהמשך הדרך היא מתבהרת. "דברים שרואים מלמטה לא רואים מלמעלה" קירות גבוהים של בוך כ 30 מטר גובהם, מכתרים את הים ונותנים תחושה שאתה מפליג בתוך גיגית סגורה. החופים בוציים ומלוכלכים משפוכת של שיטפונות וביוב שמגיע מהגדה, כשבקבוקי פלסטיק מעטרים אותם...

על רקע הגבעות השוממות והמחניקות כתוצאה מירידת המפלס

אני נכנס לקצב חתירה רגיל, לא קל, משום מה הזמן והמרחק לא זזים, אחרי כ-7 ק"מ ושעה וחצי של חתירה, נוחתים בחוף מלח להפסקה ראשונה. מתרענן, שותה, משמן מרפקים וממשיך במרץ. הנוף משתנה למפרץ רחב ועליו צמחיה עבותה, שמורת עין פשחה נגלית בפנינו למרגלות ההרים. הלב מתרחב ותחושת המצור והמחנק הולכת ונעלמת כשהנוף הפתוח מתגלה.

הגב, הכתפיים, פרקי הידיים, הברכיים, כולם כאילו נאספו לספר לי על גילי המופלג, בכאבים כאלו או אחרים. אך אני לא מרפה ממשיך לנעוץ את המשוט במים ולחתור בעקשנות לעבר חופי אבנת.

הפסקה ראשונה בחוף מפוספס

גקי' וענת מפליגים למצוף הגאולוגי ואני נותר לבד, לבד ב"שממה הרטובה". המים חלקים כמו ראי. הרוח ירדה ורק המיית המשוט נשמעת כמו מוזיקה נעימה לאוזניי. בשלב מסוים הטלפון מתחמם ואני מאבד את ה GPS ואת ספירת הדרך שביצעתי.

בבקבוקי פלסטיק נוצצים. אף אחד לא דואג לעצור את הביוב או לנקות את החופים המזהמים "על העדר משילות" כבר דיברנו?

שפך הקידרון מרוצף בבקבוקי פלסטיק
ולכלוך

מגיעים לחוף אבנת אבל אין זה מרחק
מספיק להיום ולכן בשארית כוחותיי אני
חותר עוד כ 3 ק"מ עד לקצה הדרומי של
האזור.

הנתיב שבוצע בפועל. סה"כ 14 ק"מ

ג'קי נועץ יתד סימון נוסף, ענת מסמנת
את הנקודה בGPS על מנת לחזור אליה
בלג הבא ובזאת תם הלג הזה.

נקשרים לסירה ומתחילים את הדרך
חזרה בגרירה. מה שלקח לי כמעט ארבע
שעות של חתירה נהפך לרבע שעה של
הפלגה מהירה.

החסקה טסה בדרך חזרה
הדרך חזרה הייתה יפה
ומרתקת הרבה יותר מזו
שעברתי עד לכאן, בדרך
עברנו ליד מערות שעשויות
ממינרלים בהן נטיפי
וזקיפים של מלח.

נטיפים וזקיפים בדרך למצפה שלם

בחוף חיכתה לנו אורית. ג'קי העמיס את הסירה ואחרי כן את החסקה ונשאר לשטוף את הכלים ולהכינם לאחסון ואילו אורית הקפידה אותנו חזרה לקליה. "אנשים מופלאים כבר אמרנו..."

בדרך חזרה לשטיפה ואחסון

בדמדומי ערב לקחנו את הרכב מהחוף וחזרנו חזרה בלילה לביתנו הקט בתל אביב, מרוצים אך מסופקים. למחרת קמתי שבור כולי, אך עם ציפייה בקוצר רוח ללג הבא.

יום שלישי ה 8 מרץ 22 – מאבנת ועד מצפה שלם

חתיירה בארץ המלח...

לא אלאה אתכם, קוראי המסורים, באיך, מה, כמה ולמה אבל בבוקרו של יום שלישי הידוע כ"פעמיים כי טוב" התייצבנו בדיוק בזמן בחוף של מצפה שלם. עבדכם, אורי בראון הידוע לטוב ורעייתו, זוג חברים וכן אייל בן דוד וקאיאקו והזוג ירי ואיתי דה לנגה וקאיאקם. ג'קי כהרגלו, כבר היה מוכן בחוף עם הסירה החצי קשיחה והחסקה ולא נותר לנו אלא לבצע התארגנות קלה ולצאת לדרך. לנקודה בה סיימנו את המסע הקודם ובו "נטענו" את היתד האחרון. אחרי הסבר קצר אורי הפעיל את הסירה במיומנות ובמקצועיות ראויה לציון ובהמלצתו של ג'קי קשרנו את הקיאקים על גבי החסקה והתחלנו את הגרירה צפונה.

החסקה והקיאקים מוכנים לגרירה

מצב הים לא היה מזהיר, צפונית מזרחית ערה, שהרימה גלים של 30 ס"מ. הגרירה של החסקה והקיאקים, בתוספת שמונה איש על הסירה, יחד עם מצב הים גרמו לאורי להפליג במהירות בטוחה אשר הביאה לעיכוב קל בהגעה לנקודה. את היתד זיהינו בקלות וחיזקנו אותו במקומו. רק שבוע עבר מאז קבענו אותו בדיוק בקו המים והוא כבר בלט מעל למים. תצלומי הנצחה היסטוריים ואנחנו בדרך דרומה.

חיזוק המוט שנטענו רק שבוע קודם על קו המים שימו לב איך התרחק קו החוף בשבוע ימים בלבד טוב אין לי מנוס מלספר שעוד לפני שיצאתי מהבית לדרך סבלתי ממחوشים בגב. אח, איזו מילה מחושים. כאבי גב זה לחלשים מחושים לחזקים.

יצאנו לדרך. הגלים והרוח מאחורי, שמיים מעוננים והחסקה מגיעה למהירות שיא של כמעט 5 קמ"ש. הקאיאקים מפלסים את המים בקלילות ומהירות ועד מהרה כולנו מתפזרים בשטח, כל אחד עם כלי השייט שלו ועולמו הפנימי. אורי, כתרנגולת השומרת על האפרוחים, עבר בינינו על-מנת לוודא שכולנו בסדר. אך לא הפריע לשלוות הים והחתירה. ירי ואתי פצחו בשירי "אנו באנו ארצה", תוך שהם מתרחקים קדימה ואילו אייל בחר לבחון ולבדוק את כל המפרצים מקרוב תוך שהוא מפליג צמוד לחוף.

אני נכנסתי למוד החתירה, כששיקשוק המים הנוטפים מהמשוט לסיפון החסקה משמשים לי כמנגינה ערבה. רק הגב המציק העיב על שלוותי והזכיר לי שהוא חי, קיים וכואב. אחרי שעה וחצי של חתירה וכ-8 ק"מ עצרנו למנוחה משותפת, על משטח מלח לבן כשלג. אייל שלף ערכת קפה מהקאיאק וזכינו לקפה משובח בלב שממת המלח. אחרי ההתרעננות והכריך המשובח, שהכינה אשתי שתחייה, חזרנו לחתירה דרומה.

קפה משובח על משטח מלח מעשה ידי אייל

הרוח נחלשה ועימה גם הים. והמהירות שלי ירדה אף היא ל-4 קמ"ש. לקראת מצוקי דרגות ומתחת למחסום, עברנו את עיר האוהלים והזרוקים שפזורים בשטח בחושות שמזכירות סרטים כמו חולית ושכמותם. שוב דוגמא לחוסר משילות ולמצב שכל אחד עושה כרצונו, במקום הכי נמוך בעולם. עברנו את הדחפור ששקע בבולען ואף אחד לא מחלצו ושמנו פעמנו לחוף מצפה שלם. כאן פגשנו את פלאי הים: נטיפים וזקפים ממלח, התגבשויות של מלח ומינרלים שיצרו צורות גיאומטריות מופלאות, פשוט מדהים מה שהטבע יכול ליצור בעצמו.

מול חופי המלח המדהימים

אי אפשר היה לסיים את הנתיב בלי צילום על "אי המלח" שעלה בלב הים מעומק 18 מ' כאשר המלח והמינרלים מתגבשים סביב נביעה של מים מתוקים שעולים מקרקעית הים.

על אי המלח

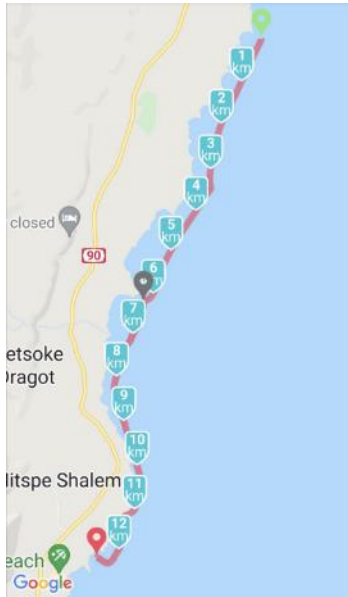
עוד מאמץ נוסף ואנחנו בחוף.

ג'קי כבר ממתין לנו עם אורית על החוף ואחרי תקיעת יתד נוסף ותמונה קבוצתית אנחנו מתחילים בקיפול הציוד.

תקיעת היתד במצפה שלם ותמונה קבוצתית...

בשלב הזה הגב שלי כבר שידר אותות מצוקה האומרים: "חביבי, אם אתה חושב לקחת אותי שעתיים מכופף ברכב בחזרה לתל אביב אז תחשוב פעמיים..." לעזרתי נחלצה אורית, שארגנה בדקות ספורות מפגש עם צילה, המעסה, שלמרות יום האישה הסכימה לקבלני לטיפול מהרגע להרגע. וכך, מלוכלך כולי מהחתיירה ומבוץ הגעתי לביתה. מקלחת קצרה והיא החלה לעבוד על גבי קשות. פירקה וחיברה אותו חזרה. את זעקותיי שמעו לדעתי בכל מצפה שלם ואולי אף בעין גדי. חזרתי עם ג'קי לביתו ושם השקה אותי מרק משובח שהכין במו ידיו. התאוששתי מספיק על מנת לעלות חזרה לרכבי ולנהוג במשך שעתיים ויותר חזרה לביתי החם והנעים. מקלחת קצרה והופה למיטה. עוד יום בגן עדן... וההמשך יבוא

הנתיב שבוצע

יום רביעי ה-30 מרץ 22 – מחוף מצפה שלם ועד עין גדי

"הלגונה הכחולה"

אחרי הסרטון המקסים שצילם וערך אורי פרוינדליך הרגשתי שכל המוסיף גורע, אבל פטור ללא כלום לא יכולתי והרי זה לפניכם.

https://www.youtube.com/watch?v=UBJp0A995sg&ab_channel=UriFreundlich

במיוחד כשהפעם חתרתי "בלגונה הכחולה", שרשרת של בולענים שהתחברו ביניהם ויצרו לאגונה של מים מתוקים, יפיפיה. רק ברוקס שילדס הייתה חסרה להשלים את התמונה.

אבל נחזור להתחלה...

הצוות שהתגבש כלל את הקברניט אורי בראון ורעייתו שפרה, קברניט משנה יוסי יוגב, חברי וידידי משכבר הימים. אורי פרוינדליך, הצלם המחונן ורעייתו רותי וכמובן "אשת

חיקי הנצחית", ענת. כל זאת כמובן עם המעטפת התומכת של ג'קי ואורית, שבלעדיהם לא היה קורה דבר.

הכימיה הייתה מיידית וכבר בצומת הלידו נהפכנו לקבוצה מגובשת.

הצוות המוביל עם יתד הסימון של גובה פני הים באזור שפך נחל קדם. מימין לשמאל יוסי יוגב, ענת הוד, עבדכם, אורי בראון, שפרה בראון, רותי פרוידנליך למעט אורי, שצילם את המעמד

ג'קי ואורית, יחד עם הסירה החצי קשיחה והחסקה, כבר המתינו לנו בקו החוף. אחרי כמה בייגלה חמים, שהובאו ישירות מהמאפיה בדרום תל אביב, ביקור קצר ביתד, אותה תקענו אך שבועיים קודם לכן ועמדה כולה עטויה מלח, התארגנו בזריזות יחסית ויצאנו לדרך.

"יתד נאמן"

שבועיים וחצי בלי חתירה עשו את שלהם ולקח לי זמן "להניע" ולהגיע ל"זון" המתאים אבל לאחר כ 40 דקות של חתירה נכנסתי לרוטינה והחתירה שוב לא היוותה בעיה. הים היה נוח, עם רוח וגלים קטנים מאחורי הרחבת ואני התקדמתי במהירות דרומה. מהירות - לא להגזים! 4 קמ"ש אבל לא הספקתי להגיד "ג'ק רובינסון המרקד" ועברה לה שעה. אחרי גלוק, גלוק, גלוק של שתיה המשכתי דרומה כשאורי מתמרן את "החצי קשיחה" במקצוענות ושפרה בודקת את מצב השתיה שלי. נופי ההוד של מדבר יהודה השתקפו במימי ים המלח והסבו הילה מסתורית קדמונית למסע.

השתקפויות

בשפך נחל קדם עצרנו להפסקה, אורי שפט קומקום לקפה, עליו התענגנו כולנו. לסיום, תקענו יתד לציון גובה פני הים במהלך הלג. המשכנו דרומה לכוון עין גדי וכשהגענו לחוף "המצוף" (מצוף שנמצא על גבעה שהיתה פעם בים) עצרנו ליד לגונה יפיפייה שנוצרה מחיבור

של בולענים ובהם נביעות מים מתוקים. הנוף היה מהמם ודרך פתח בבולען השתחלתי עם החסקה פנימה וחתרתי לאורכה של הלגונה. זה הרגיש ונראה כמו בחלל החיצון, מצד אחד ים המלח ומשטחי מלח שנראים כמו שלג ואילו מהצד השני צמחיה ירוקה ובתווך מים מתוקים בצבעי כחול וטורקיז מהממים.

"הלגונה הכחולה" וברוקס שילדס ברקע...☺

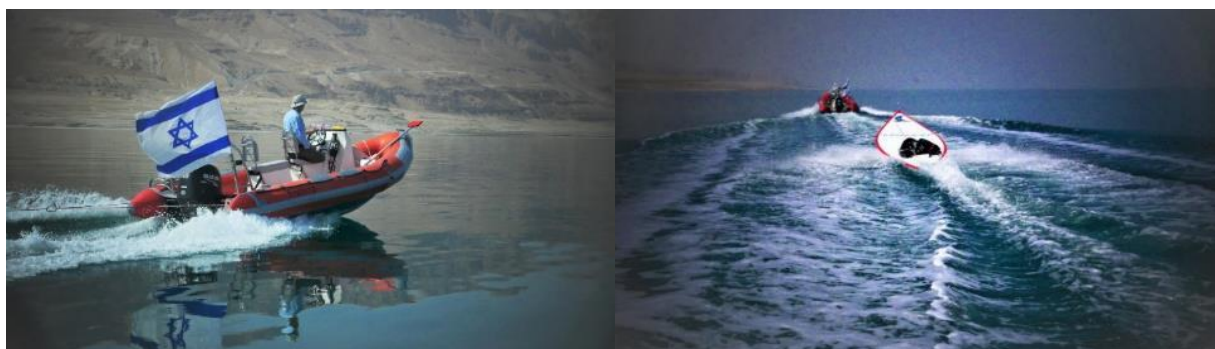
אחרי שחלפנו את הכף הקרוב התגלו לעינינו חופי עין גדי. אך לא בקו המים כי אם עשרות מטרים מעלינו, על ההר. מי שהייתה אטרקציית תיירות מהמפורסמות הארץ נראית כיום כאזור של חורבות תלויות באוויר. מזח הסירות וסוכת המציל עשרות מטרים מעל קו החוף הנוכחי, מראה מדכא ועצוב.

עברנו ליד הסירה העוגנת בקרבת החוף ומשמשת לחקר ים המלח ושמנו פעמנו לכוון החוף.

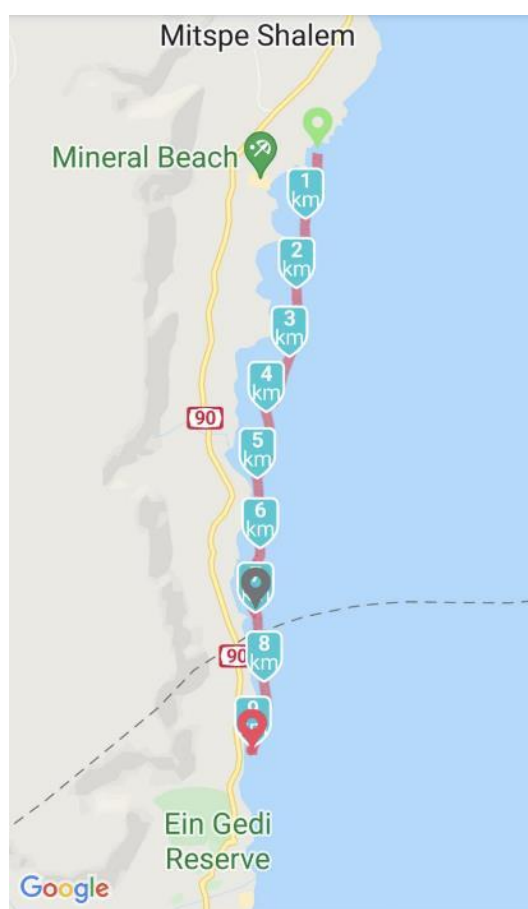

סירת המחקר כשתחתיתה מצופה במלח

ג'קי הופיע עם "הכתומה" ולקח פיקוד על המסע חזרה. אחרי שתקענו את היתד השני לאותו יום בחוף עין גדי. אורי והצוות עברו לכתומה שמוגנת מהשמש בגגון ואילו ג'קי רתם את החסקה לחצי קשיחה וטס עימה צפונה.

בדרך צפונה הציג אורי את כישורי השייט שלו כשהוא מבצע חליפות ומסדרים בקרבת הסירה של ג'קי

חזרנו עייפים ומרוצים אחרי שלוש וחצי שעות הפלגה. זכיתי למקלחת זריזה בביתם של אורית וג'קי וכך החזרתי לעצמי את כוחותיי. ענת ואני עשינו דרכנו חזרה לביתנו, כשהתשוקה להמשיך את המסע בדמנו.

הנתיב שבוצע

ושוב תודות מכל הלב לכל מי שתמך ועזר לביצוע הלג הזה ובראש וראשונה לג'קי אורית אורי בראון ובמיוחד לאורי פרוינדליך שהפליא בצילומים ולענת, שתרמה גם היא לא מעט צילומים מבורכים.

יום שבת ה 9 באפריל 22 – מחוף עין גדי ועד כייפ "התקווה הטובה".

"הפלגת משפחה"

מי זוכר את הנתיב הלפני אחרון? את סגנו של נפוליאון, את העיר השנייה בגודלה, את הנסיעה הביתה מאירוע משפחתי.

הבנתם את הרמז? הפלגה לפני האחרונה של נתיב ים המלח אמורה הייתה להיות שגרתית,

אפורה ונטולת סנסציות. גמיעת מרחק עד להגעה ללג האחרון.

אבל ים המלח כמו ים המלח מספק הפתעות וריגושים כל פעם שכף רגלי נוגעת בו וכך גם במקרה זה.

את הלג הזה תיכננו צנוע. לג בעיקר עבור המשפחה. ג'קי פינה לנו סירה כתומה ואורי ושפרה התנדבו להוביל אותנו בבטחה ליעד. וכך בנוסף לענת "אשת חייקי הנצחית" הגיע יובל, בננו (הידוע בכינויו פינקי הקטן), עופרי ("קטנה") עם אליאור בעלה, איתי, אחיה של ענת ובנו אלעד. לשמחתי הצטרף אלינו ברגע האחרון גם חיימון, חברי עוד מימי שארם העליזים. כך מצאנו עצמנו חבורה קטנה ומגובשת על שפת הים של מצפה שלם בים המלח.

המשפוחה: משמאל לימין עופרי ואליאור, ענת, יובל, עבדכם, אלעד איתי וחיימון שהצטרף למשפחה

איתי ואלעד הביאו עימם קאיאק כך שלא הייתי בודד בים.

אחרי התארגנות זריזה, יחסית, שמנו פעמינו לכוון דרום כשאורי מנווט את הכתומה ביד נאמנה. באזור המצוף של עין גדי עצרנו להתרשם פעם נוספת מפלא הטבע של לגונת הבולענים ואחרי תמונה קבוצתית הדרמנו לנקודת הסיום של הלג הקודם. להפתעתנו היתד האחרון שהצבנו דרומית לעין גדי נעלם. אולי בשל העובדה שלא הצלחנו לתקוע אותו בשכבת המלח הקשה אלא הנחנו אותו על גבה וייצבנו באמצעות אבנים סביבו.

על כל פנים החלנו המסע דרומה, אני והחסקה, איתי ואלעד בקאיאק. הים היה טוב עם רוח מזרחית קלה וים של עשרה סנטימטרים וגמעתי כארבע ק"מ בשעה.

עברנו את מה שהיה בסיס חיל הים בעין גדי כשלמעלה גבוה נמצאים פונטונים (מזחים צפים) שהעידו גם הם על העובדה שהים נסוג עשרות מטרים מאז שהייתה פעילות חיל ימית באזור.

אחרי שעברנו את המראה המדכא של עין גדי נפתח לנו האופק למפרצים קסומים עם חופים לבנים כשלג ומים בצבע טורקיז, כשהרי מדבר יהודה מוסיפים לנוף הוד והדר, נכנסנו לכמה מהמפרצים, חלקם הסתיימו בבולענים מרשימים. הצוות המארגן לא הרשה לרדת לחוף. באחד המפרצים הללו המים היו צבועים בשחור והוא הדיף ריח נורא של ביצים סרוחות, דבר שהעיד על נביעה של מי גופרית. ואנו נמלטנו ממנו במהירות.

זה המקום אולי לדבר על העובדה שבכל "משבר יש גם הזדמנות". המשבר האיום שעובר על ים המלח ונסיגת החופים, עם כל ההרס הנורא, מביא עימו גם תופעות טבע נדירות. חופי מלח מדהימים ביופיים, איי מלח שנוצרים ומתגלים, עמודי מלח תת מימיים שנחשפים וכן בולענים שבחלקם הגדול מדהימים ביופיים. ועם כל ההרס הרי מתגלה יופי פראי, בתולי ונדיר. אם רק ידעו לנצל זאת ולהנגיש זאת לציבור אזי לדעתי (ואני תומך בה) אפשר יהיה להחיות את ים המוות, ולהביא תיירות כסף ופרנסה לרווחת האזור כולו. ואל תגידו לי מסוכן כי תיירות של הרי געש פעילים, טיפוס על הרים, סקי, צלילה, רפטינג בנהרות

קוצפים ושוטפים מסוכן לא פחות. ולכן מעבר למאבק הגדול והגלובלי להצלת הים צריך לפעול במקביל לפיתוח תיירות שייט, רחצה, סיורי בולענים ושאר שכיות חמדה ולהביא חיים וכסף, בין השאר לניקיון ושמירה על הים.

בארץ הבולענים – תמונה באדיבות הצלם אורי פרוידליך

איתי ואלעד הפליגו בזון שלהם ואחרי כארבעים דקות של חתירה אני נכנסתי לזון שלי כשרק איוושת המשוט מפירה את השקט המופלא. להפתעתנו גילנו עוד כלי שייט בים, מחזה נדיר ומיוחד, שני קאיאקים מעין גדי שירדו לים באזור חמי עין גדי והפליגו להנאתם.

לאחר שעה וחצי של חתירה נחתנו בחוף קסום, אותו בחר אורי. תקרובת קפה משובח ושוב יציאה דרומה. הפעם איתי ואלעד בחרו להישאר בסירת הליווי. חתרתי דרומה כשברקע נגלית מצדה ברוב הדרה. תגידו למי יצא לראות את מצדה מכיוון הים? מחזה משובב עין.

אורי והקפה המהביל

הרוח המזרחית התחזקה מאוד והעלתה גלים של 40 ס"מ לערך, דבר שהקשה מאוד על החתירה אך היווה אתגר מעניין עבורי. אורי ניווט הסירה והצוות מעבר לקייפ, לו קראתי "התקווה הטובה" ואני שמתתי פעמיי לשם. אחרי מאבק בים עברתי את קצה הקייפ והגעתי לחוף מבטחים.

"הים האכזר ספר חובה למצילים" שימו לב לגלים ולקיצפם

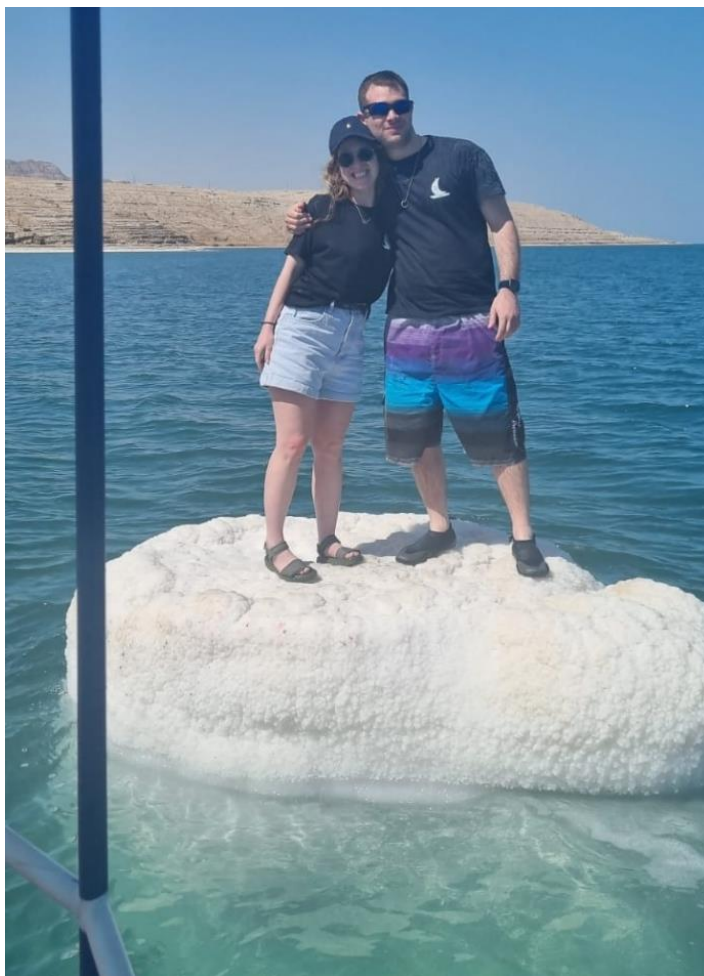
מעבר לקייפ התקווה הטובה בדרך להחפה

נקודת הסיום של הלג הזה ונקודת התחלה של הלג האחרון. תקענו את יתד הסימון שהבאנו עימנו, תמונה קבוצתית והופה חזרה עשרים ק"מ למצפה שלם.

הקבוצה המופלאה מימין לשמאל אורי, חיימון, עבדכם, ענת, עופרי, יובל, אלעד, איתי, אליאור "היתד הנאמן" ושיפרה אשר על המצלמה

את הדרך חזרה עשיתי על גבי הכתומה, יחד עם כל הצוות, כשהחסקה והקיאק קשורים לסירה. ההפלגה הייתה קופצנית למדיי אך אורי נויט אותה ברגישות ומיומנות. עצרנו באי

המלח הקטנטן לצילומי אופנה של אלעד
ועופרי ונחתנו בחוף. אחרי התארגנות
מהירה חזרנו לביתנו הקט.

עופרי ואלעד על אי המלח

זהו תם ונשלם, נותר רק הלג האחרון לסיום "נתיב ים המלח"

הנתיב שבוצע

**יום שבת ה 7 למאי 22 – מקייף "התקווה הטובה" ועד לנחל הנעלם.
"הלג האחרון"**

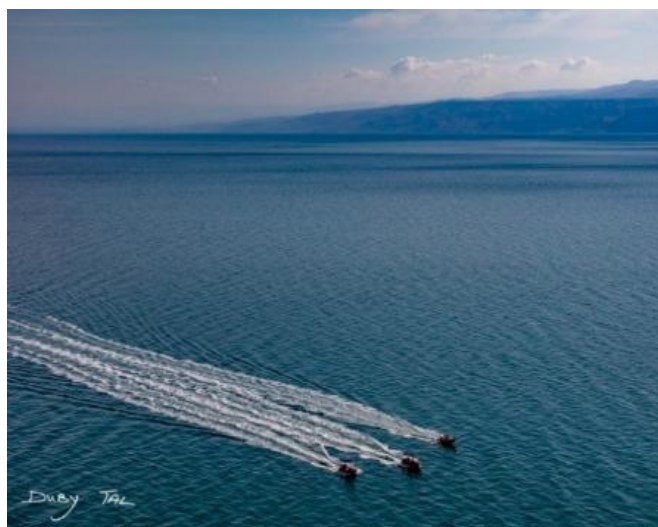
מכירים את התחושה שאני קורא לה "הדיכאון שאחרי ספר טוב", או לחילופין סידרה טובה
שמסתיימת? אותו חלל שנוצר בנשמה בסיום הספר עד שהוא מתמלא מחדש בספר טוב
אחר, או סידרה מרתקת אחרת. ככה אני מרגיש לגבי "נתיב ים המלח". מצד אחד הרגשה
של סיפוק וגאווה על פרויקט נפלא שהושלם, אך מנגד תחושה של חבל שזה נגמר של
רצון לעוד מאותו דבר. זה לא שאנחנו הולכים להתנתק מים המלח, או מהמטרה שהצבנו

לתמוך בהצלחתו, נהפוך הוא. היות וכולנו אנשים מנוסים ומפוקחים, אשר מבינים כי השיגרה היא אבי אבות השכחה ומה שהיה לא יהיה. זו גם אחת הסיבות שלא יכולתי לשבת ולכתוב את סיפור הדרך הנפלא של סוף המסע. אבל עכשיו מעל שבועיים מהרגע שהסתיים המסע אני מרגיש מספיק "מבושל" כדי לספר את סיפור הדרך.

לג הסיום נקבע ובוטל עקב מצב ים, נקבע שוב ונדחה והזמן החל להימרח ולהימרח ולבסוף המועד נקבע סופית ליום שבת ה-7 במאי. הכל התאים: התחזית, הזמנות של הסירות ומכיוון שדובר היה על יום שבת אורחים שלא יכלו להגיע באמצע השבוע הצטרפו גם הם וכך זכינו לפגוש את בניו ורחלי, את טלי ויוסי יוגב, גיורא המדריך, איציק וגילי בתו, מקסי בלום וזוגתו וכמובן גם אלו שהפליגו איתנו בלגים הקודמים והפכו למשפחה. קבוצה מיוחדת בת למעלה מעשרים איש.

התכנון היה להשיט את הסירות ממצפה שלם לחוף חמי עין גדי ולאסוף את האורחים בחוף ולהמשיך משם לנקודת ההתחלה. לשחרר את החסקה ולחתור לשפך "הנהר הנעלם", אבל תכנון במקומו מונח והביצוע כבר מותנה בגורמים נוספים. הכל עבד כמתוכנן, הסירות ירדו לים במצפה שלם, כמתוכנן והחלו בהפלגה דרומה ואילו אני, רתמתי את העגלה עם החסקה לג'יפ והמשכתי גם אני לנקודת המפגש, בכניסה לחמי עין גדי.

יוסי ובניו, קציני הגנ"ק הידועים פספסו את נקודת הכניסה בכמה מאות מטר. סיבה מצוינת להזכיר להם זאת במאה שנה הקרובות. אבל הטעות תוקנה וכולנו עברנו את השומרים בשער הפרטי "המזרח הפרוע" אמרנו? והגענו לחוף בדיוק בזמן להתארגנות לגרירה והפלגה עם סירות הליווי של נופי מלח והקברניט ג'קי בראשם.

"הארמדה" של ג'קי בדרכה לחמי עין גדי

כבר כשהגענו לחוף הרגשתי את הרוח הדרומית הערה שהתגברה עם הזמן וכך מהר מאוד הבנתי שעל מנת לעמוד במשימה חייבים לשנות את הנתיב ולהתחיל מהנקודה הדרומית ביותר ומשם לנוע צפונה. ואכן כך עשינו. המשכנו בגרירה ונכנסנו בסערה לתוך "הנהר הנעלם", שם מול הזרם, נכנסנו כ 200 מטר פנימה מקום בו החל המסע צפונה.

"המשלחת בנהר הנעלם"

עליתי על החסקה, התנתקתי מגדת הנחל ונסחפתי במהירות חזרה לים המלח. הרוח והזרם הוציאו אותי מהנחל ואני המשכתי בחתירה מאומצת מערבה ללגונה האדומה, בה רצינו לבקר במסע. החתירה לא הייתה קלה, עקב פרצי רוח חזקים, אך אחרי ק"מ אחד, הגעתי לגדה המשיקה ללגונה. כל הקבוצה נאספה במקום וביחד צפינו בלגונה האדומה כתומה שהתנתקה מים המלח, עם ירידת המפלס. גיורא המדריך סיפק הסברים על הלגונה ועל תחנת השאיבה הדרומית 88P של מפעלי ים המלח. תקענו יתד במקום, או יותר נכון לומר: ייצבנו בעזרת גושי מלח ואבנים יתד במקום ואני החלתי בחתירה צפונה, למה שקראנו "כיף התקווה הטובה", הנקודה בה סיימתי את הלג הקודם.

היתד בחוף הלגונה האדומה, המשלחת על גדות הלגונה תמונת מחזור חובלים לגדותיה
(עם נציג מחזור כ"ד) ותמונה קבוצתית.

החתיירה הייתה קשה. למרות שהרוח הייתה מאחורי הרחבית. הזמן שעבר מהחתיירה
הקודמת והגלים, הקשו עלי ולקח זמן רב עד שנכנסתי ל"זון" והקצב המתאים. הסירות
האחרות ביקרו בתחנת השאיבה הדרומית ועברו לצפונית ואילו אני המשכתי ישירות לחוף

שמולי. הזמן לא עבר, או עבר בעצלתיים והמרחק לא נגמר. רק הידיעה שאני עומד להשלים את המסע גרמה לי להמשיך ולנעוץ את המשוט במים. אך פתאום בלי משים לב מצאתי עצמי חותר את החתירות האחרונות לכון החוף.

החתירה צפונה. שימו לב לים שהתפתח ברחבי

החברה כבר התמקמו בחוף והקפה כבר רתח בידיו האמונות של אורי. הרמנו כוסית שמפניה לסיום המסע, ג'קי נשא דברים ואני סיכמתי את חלקי במסע "נתיב ים המלח"

הרמת כוסית לסיום "נתיב ים המלח"

הדרך חזרה הייתה מהירה ואחרי "מקרה הרכב של בן יואב" אירוע ששווה סיפור משל עצמו. העמסנו את החסקה חזרה על גבי הוויטרה החזרנו את העגלה למצפה שלם שלנו ועזבנו, ענת, אני והחסקה את ים המלח, לא לפני שנפרדנו לשלום מכל הקבוצה הנפלאה ושמנו את חותמנו על קיר ב"לידו" בצפון ים המלח.

חיסול והעמסה של החסקה ולסיום גרפיטי בצומת הלידו

ושוב מצאה
החסקה את מקומה
בין הכלבים
והאווזים בחצר
משפחת עזר עד
לפרויקט הבא.

Saturday Morning

May 7, 2022 10:24 AM

7.08 1:41:45 14:22 431

km

time

min/km

Calories

הנתיב שבוצע

אלו המילים שבהם סיכמתי את המסע שלי "נתיב ים המלח" למען הצלת הים...

דברים שרואים מלמטה לא רואים מלמעלה...

"אורח לרגע רואה כל פגע" ואני אורח, אמנם כבר חמישה חודשים, אך בסוף רק אורח.

מה למדתי:

שיש כאן אסון אקולוגי אמיתי, לא כמו ספינים של מגדלי קידוח גז, כביש 6, או כל מיני בעיות סביבתיות, שארגוני הסביבה מתנפלים עליהם ושמתבררות כ"עורבא פרח". כן, כאן יש אסון אמיתי ועולמי.

ש"המערב הפרוע" הוא לא רק בארה"ב אלא גם כאן ואולי צריך לקרוא לו ה"מזרח הפרוע". כל אחד ואף אחד מנהלים את האזור ואת המשאב העולמי הזה וככה זה נראה: גדרות, שערים, פלישות פירטיות, מרוצי מכוניות ועוד ועוד. לגבי מפלס הים, עם כל הצער שבדבר באמת שאין את מי להאשים – הפעולות שנעשו ושהביאו למצב העגום שלו, בשורה תחתונה הגיוניות ולא מופרכות.

שאין לנו על מי לסמוך, לא על הירדנים, בטח לא על הפלשתינאים וגם לא על ממשלת ישראל, בעבר, בהווה ובעתיד.

שלמרות המצב העגום של ים המלח אפשר, כדאי ונכון לנצל את המשאב התיירותי של ים המלח, גם במצבו הנוכחי, לרווחת התושבים, התיירות של המדינה ושל העולם.

לגבי הפתרון של ההתייבשות המענה ברור לכולם – הזרמת 700 – 800 מיליון קוב בשנה של מים מתוקים לים המלח. לדעתי האישית רק מעורבות בין לאומית וכסף זר יוכלו לממש את הפתרון ולכן צריך לכוון ולשאוף. לא ממשלת ישראל, לא הפלשתינאים לא הירדנים ולא השכנים סביבנו "ירימו את הכפפה". אולי האו"ם, אונסקו ומעצמות המערב יכולים לשנות את המצב ולשם צריך לכוון את המאמצים של כולם.

מהצד השני, את התיירות המקומית אפשר להפריח ולהגדיל כבר עכשיו וזה בידינו ובידי משרדי הממשלה. אני רואה בדמיוני חופים שבהם נופשים ונהנים מכל הטוב שים המלח נותן- ים מלא סירות מפרש, סאפים, קאיקים ועוד...

סיורי בולענים ושכיות חמדה, ושלא יספרו לי שזה מסוכן. כיום ישנם סיורים מרובים בהרי געש פעילים, טיפוס לקילמנג'רו, לאוורסט, סקי בהרי האלפים הגבוהים – זה מסוכן! אפשר וצריך לפתח תיירות במקום. כאן הממשלה, המפעלים, המועצות המקומיות יכולות לתרום ועליהם, אנחנו, נאמני ים המלח, צריכים ללחוץ ללא הפסק.

ומה עוד ראיתי? ראיתי חבורה של אנשים מופלאים, מלח ים המלח. אנשים שנרתמים, עוזרים, תומכים ומלווים ללא כל שכר ותמורה. רק בזכותם, לדעתי, יש סיכוי להצלחה.

אני מבקש לומר תודה לכל מי שליווה, תמך והשתתף במסע שלי "נתיב ים המלח" ובראשם ג'קי ורעייתו אורית, שבלעדיהם שום דבר מזה לא היה קורה.

לענת, "אשת חיקי הנצחית", שתמכה לכל אורך הדרך, לאורי בראון ושפרה, לאורי ורותי פרוינדליך, לכם שהגעתם לסיום המסע ולעוד רבים וטובים אחרים.

אני אמנם מסיים היום את המסע שלי בנתיב ים המלח אך נשאר נאמן לים המלח ולהצלתו לתמיד.

תם ונשלם.

בני הוד פינקי

